

ROČNÍK
Jednoty pro
DOSTAVĚNÍ HL. CHRÁMU
SV. VÍTA
v Praze
~~~ 1861. ~~~

Archieškt
Ramil Hilbert.

**Třetí valná schůzka jednoty
Svato-Vítské**

odbyvána

dne 29. července 1801.

Pravidelná schůzka valná jednoty Svato-Vítské byla pro rok 1861 na den 29. července stanovena a také odvývana, jelikož údové jednoty, vyzváni byvše k ní rádně i veřejnými i zvláštními listy, neopominuli v doslatačném, stanovami určeném počtu shromážditi se v staré soudní síni na radnici staroměstské, kde totiž ona valná schůzka o 5. hodině odpoledne dle jednacího řádu jednoty předsevzata byla.

Z výsledního jednání jejího sděluje se tuto:

1. Přednešení jednací zprávy,
učiněné předsedou jednoty, p. Františkem, hrabětem z Thun-Hohensteinu.

Vážené shromáždění!

Poznovu musí ředitelství vámi volené za odpuštění prositi, že valná schůzka nebyla svolána a odbývána v dobu stanovami určenou, t. v týden před aneb po slavnosti sv. Jana Nepomuckého. Jakkoli ale jednak krátká doba mezi prvním všeobecným českým sněmem zemským a zahájením sedení říšské rady, jednak politické rozdílení onoho času, všecky myсли výhradně takřka naplnující, neposkytovaly mnoho naděje, že by roční valná schůzka jednoty naší četně navštívena byla; nastala i jiná příčina, která mne osobně přinutila, abych učinil návrh na odročení schůzky této, a sice nadmíru těžké onemocnění tří mých dítěk, kteráž okolnost mne bezprostředně z posledního sedení sněmu zemského do Vídne povolala, tam po několik téhodnův zdržela a tudiž

úplně nemožným učinila, abych v polovici května k valné schůzce, nerci-li v pravý čas k sestavení zprávy sem přibyl.

Očekáváme i tentokrát tím spíše, že nás omluvena miti budele, jelikož odřečení valné schůzky tudiž jaksi následkem Vašeho vlastního uzavřeni jest, dle něhož jste nebytujičího zde úda za předsedu jednoty zvolili.

V poslední zprávě označili jsme Vám nejúčenlivější vytěžení a rozmnožení důchodů jednoty, jakož i dle výtěžku toho se řídici nejúčenlivější péci o vlastní předmět jednoty, náš hlavní chrám sv. Vítta, za oba ony směry, za nimiž činnost ředitelství každou dobou najmě se rozširovali musí; dále bylo zděleno, co v obou onech směrech bylo se až dosud vypūsobylo, a zároveň byly k uzavření Vašemu předloženy některé návrhy, jež dle náhledu našeho k podporování dvojnásobné této činnosti přiměřeny byly, a sice: návrh na převedení nejmenšího výměru dle stanov z konvenční mince na rakouské číslo a na založení nové třídy údův s nejmenším příspěvkem jednoho krejcaru rak. čísla těchodně, jakož i návrh na jmenování stavitele hlavního chrámu v osobě našeho, co architekta, stavitele, mistra zednického i kamenického stejně osvědčilého krajanana Josefa Krannera, jehož jsme nato ihned pro úředné uzavřené a na veřejné útraty předsevzatu býti mající podepření a opravení piliřů kůru chrámového dožádati se prohlásili.

Všecky tyto návrhy jste v poslední valné schůzce za usavřené prohlásili. Jestli tedy povinnosti naši, abychom především dovodili, co jsme napotom, obnovivše především hned po valné schůzce předsevzatým volením sekci uměleckou, do kteréžto opět predešli členové její: p. ředitel Engerth a p. architekti Bělský, Brust a Niklas vyvoleni jsou, byli učinili pro provedení a zužitkování těchto uzavření, která zároveň dosti určité obor naši povšechné, povinované činnosti za minulý rok určovala.

Změněná a přidaná nová ustanovení o údech obsahovaly v sobě, jak jsme již dříve byli zdělili, změnu ve stanovách. Aby tato platnou se stala, jakož i aby na základě těchto nových ustanovení dále se pokračovali mohlo, bylo

především úředního potvrzení zapotřebí. Potvrzení toto, za něž jsme neopominuli žádati, bylo nám teprv vys. místopředsedským výnosem od 5. března t. r. č. 12141 sděleno. Dle toho nemohlo se před sdělením tohoto vys. výnosu na základě stanov, uzavřením valné schůzky změněných, pokračovali, jmenovitě nemohlo se pro získání nově zřízených údův s týdenními příspěvky veřejným spůsobem pranic podniknouti. Leč ředitelství nebylo mezitím nečinným, napak použilo doby této spíše k oném přípravám, jichž potřebi bylo, aby bezprostředně po došlém potvrzení oněch uzavření tím rychleji a úsilněji se vystoupili mohlo.

Již dne 31. prosince, jakmile potřebné přílohy, t. mimo stanovy pastýřský list J. Eminenci kardinála knížete arcibiskupa od 16. června m. r. a jeho tak tklivý nás došlý vlastnoruční připis od téhož dne vytištěny byly, obrátili jsme se, jak již v lonské roční zprávě slíbeno bylo, písemně na ostatní tři biskupy české s prosbou, aby nám svého požehnání a své podpory stejnou měrou dopřáli, v chrámech diócesi svých veřejné sbírky ve prospěch jednoty pro dostavění dómu Pražského uspořádali, své diócesní duchovenstvo k podporování tohoto pro celou zemi nad míru důležitého podniknutí povzbuzovali, a je obzvláště k přejmutí jednatelství jednoty oprávňovali.

Na všech stranách bylo této naši žádosti s nejhorlivější, nejtklivější ochotou vyhověno. Pan biskup Budějovický, jenž i později na sněmu zemském zvláštním návrhem úsilnou podporu jednotě pro dostavění dómu se strany zemského zastupitelství ziskati byl se snažil, potěšil nás již dne 14. ledna nad míru milostivou odpovědi, v níž přislibil, že nařídí roční veřejné sbírky pro jednotu, jako v Pražské diócesi, o slavnosti sv. Václava a sv. Jana Nep., jakož i že podřízené duchovenstvo své co nejúsilněji povzbuzovati bude; a od té doby nám i milostivě pozdějším připisem svým od 8. dubna svůj k tomuto účelu vydaný a v pondělí velikonoční t. r. podepsaný pastýřský list zaslal ráčil. Neméně potěšitelně a milostivě zněla odpověd Jeho Excellence nejdůstojnějšího biskupa Královéhradeckého od

31. ledna t. r., dle níž v jeho diécesi také o oněch slavnostních dnech ročně pro jednotu naší se sbírat bude; a jenž také milostivě pro osobu svou ve třech letech splatelnou sumu 600 zl. r. č. naší jednotě darovali ráčil. Podobně ujistil i nejdůstojnější biskup Litoměřický ve své odpovědi od 12. února jednotě své nejvřelejší účastenství a přislibil, že duchovenstvu svému co nejsnažněji odporučí, aby jednotu sbírkami a t. d. podporovalo.

Dle těchto nad míru potěšitelných přislibení odeslali jsme již také hned 12. dubna t. krátce po doručení řečeného dekretnu místodržitelského mezitím sestavené a vytiskté pozvání důstojného duchovenstva v dostatečném počtu českých i německých výtisků nejdůstojnější Pražské knížecí arcibiskupské konsistorii a řečeným třem ostatním krajinským biskupům zároveň s prosbou, aby je u příležitosti rozesílání konsistorialních oběžních listův diécesním vikariátům k dalšímu rozdělení mezi diécesní duchovenstvo přiložili. Rozhodli jsme se pro tento spůsob rozdělování, jednak abychom vyzvání svému na duchovenstvo větší váhy a opětovnou podporu vyšší autority pojistili, jednak abychom značné vydání při rozesílání poštou ušetřili. Ze se tím dodání o něco zdrželo, nemohlo se proti oném přičinám platně uváděti. Tomuto problému ale jediné přičisti sluší, že jsme se o výsledku tohoto kroku posud praničeho nedověděli, že jsme s jednotlivými p. duchovními správci v přímé spojení nevešli a že posud nevíme, kdo z nich se k nám co jednatel k získání údův s týdenními příspěvkými přidružiti hodlá, aneb k tomuto účelu jiné příhodné důvěrníky odporučiti volen jest.

Nemůžeme tedy i tentokrát v seznamu údův našich uváděti než skutečné údy s ročním příspěvkem nejméně 10 zlatých r. č.

Počet údův našich obnášel v době poslední valné schůzky . . . . . 207 údův.
od té doby jsme ztratili:

Snešeno . . . 207 údův.

Přenešeno . . .	207 údův.
smrti	3
vystoupením následkem nepříznivých	
časových poměrů	30
V celku tedy . . .	33
Nových údův přistoupilo	17
Pročež ubylo proti lanskému roku	16 údův
a tudiž obnáší nynější počet	191 údův.

Jakž ale vidno, jest nyní ku zřízení jednatelů na venkově pro získání údův s týhodními příspěvký již vše připraveno a nedá se o bohatém výsledku opatření tohoto pro budoucí rok ani pochybovali.

Ředitelství zamýšlí na základě zvacích listův, veškerému duchovenstvu na venkově již rozeslaných, přímo vyzvali především některé, buď členům ředitelství neb jednotlivým jednoty osobně známé pány duchovní správce, aby jednatelství jednoty přejali, získané jednatele pak požádati, aby ještě jiné navrhovali, aby se tím způsobem si jednatelů vždy více po celé zemi rozšířovala.

Mezitím byly i oba diplomy pro jednatele jednoty a pro údy jednoty dohotoveny. Výkres k onomu děkujeme panu řediteli akademie Engerthovi, který také návrh k tomuto, podaný od p. kamenopisce Habela, laskavě opravil.

Rozumí se samo sebou, že veškerí skuteční údové jednoty, kteří posud byli platu svému úplně dostáli, příslušný diplom co nejdříve obdrží.

Mnohem příznivější stav, než by posud tak skrovného počtu skutečných údův, jejichž příspěvky pro 1860 pouze z části v letošním účtu se nalezají, poněvadž mnohý z nich již před poslední valnou schůzkou byl zaplatil, vyzkazuje, bohudíky, jméni jednoty. Podrobný výtah z účtův připojí se zprávě tištěně; tuto dovoluji sobě stručný hlavní jich přehled podati.

Stav jméni jednoty obnášel dle účtu, od zkušebních údův Vámi volených přehledněho a za pravý uznaného, dne 30. září 1860 . . . . . 10673 zl. 24 kr

K tomu se přičte nový příjem, a sice:

I. Na příspěvkách k jistině	
a) první splatek J. Excell. pana probošta rytíře Václavička	1000 zl. — kr.
b) první splatek J. Excell. p. biskupa Kralovéhradeckého	200 zl. — kr.
II. Na ročních příspěvkách od 74 skutečných údův	901 zl. — kr.
III. Výnos sbírky o slavnosti sv. Václava ve všech chrámech arcidicése předse- vzaté v bankovkách, zlatých a stříbr- ných mincích, obligacích a kuponech .	3886 zl. 96 kr.
IV. Výnos z pokladnic v hlavním chrámu vystavených	87 zl. 16 kr.
V. Na darech:	
a) od J. Exc. bývalého místodržitele svob. p. Mecséryho ze zbytku odevzdáné mu jistiny k vydávání zemsk. vlád- niho listu	5000 zl. — kr.
b) od J. Exc. p. hraběte Černína nedotýkaje se ročního jeho příspěvku 100 zl.	1000 zl. — kr.
c) od nejmenovanu býti chtějícího dobrodince veledůstojnou knížecí arcibiskups. konsistorí 50 zl. — kr.	
d) podobně panem Ottem z Ottenkronu	525 zl. — kr.
e) od pana zámeckého správce v Děčíně	5 zl. 25 kr.
Snešeno . . .	6580 zl. 25 kr. 6075 zl. 12 kr.

Přenešeno	6580 zl. 25 kr.	6075 zl. 12 kr.
f) ze Solnohradu	5 zl. — kr.	
g) od paní Barbory Len- nerové	10 zl. — kr.	
		6595 zl. 25 kr.
VI. Výnos zvláštních sbírek :		
a) panem Týnským fará- řem a kanovníkem P. Heinrichem	63 zl. 39 kr.	
b) panem kanovníkem P. Pruchou	54 zl. 68 kr.	
c) panem kanovníkem P. Pruchou	85 zl. 20 kr.	
d) panem profesorem Za- pem co výnos letošní sbírky, příspěvek pro údy stanovami určený převyšující, učiněné na c. k. vyšší realní škole v Praze	97 zl. 15 kr.	
e) sbirka o slavnosti sv. Jana na vyšším gym- nasiu v Jičíně	24 zl. — kr.	
		324 zl. 42 kr.
VII. Úroky ze základní jistiny		1127 zl. 68 kr.
Přičte - li se úplná suma nových příjmů v	14122 zl. 47 kr.	
k hořejšímu zbytku účtův	10673 zl. 24 kr.	
určí se tím veškerý příjem tohoto roku na	24795 zl. 71 kr.	
a po odečtení všeho vydání a sice:		
za zhotovení pečetí jednoty 50 zl. — kr.		
za práce knihařské	37 zl. 86 kr.	
za tisk a ohlášení	756 zl. 4 kr.	
za kresbu diplomu pro údy jednoty na desku	150 zl. — kr.	
Snešeno	993 zl. 90 kr.	24795 zl. 71 kr.

Přenešeno . . . 993 zl. 90 kr. 24795 zl. 71 kr.
 za dvě pokladnice . . . 10 zl. 50 kr.
 na rozličná menší vydání 32 zl. 12 kr.
 úhrn vydání . . . 1036 zl. 52 kr.
 zbyde tedy co nynější stav jmění jednoty / 23759 zl. 19 kr.
 rakouského čísla.

Jak vidno, neděkujeme nikoliv nevalné rozmnožení jmění jednoty rozmnožení počtu členův, který, bohužel, o něco klesl, nýbrž spíše buď zvláštním darům a dobrovolně zařízeným sbírkám, a částečně výnosu až dosud jen v arcidiécesi zavedených chrámových sbírek, kteréž nám ale také jen co se týče sbírek o slavnosti sv. Václava roku minulého, nikoliv pak též sbírek o poslední slavnosti sv. Jana Nep. známy jsou, a konečně z výnosu pokladnic, v chrámu sv. Vítá vystavených.

Znamenitý přírůstek jmění jednoty roku tohoto může nás dvojnásobně radostnou naději do budoucnosti naplněovali. Darův a dobrovolně zařízených sbírek jednotlivými nadšenými podporovatély jednoty nebude se nikdy nedostávati. Nadějeme se naopak, že jmění neustále se rozmnožovat bude. Výnos chrámových sbírek, které dle učiněných nám od nejdůstojnějších biskupův připovědi budoucně i v ostatních diécesích zavedeny budou, stane se zajisté v příštím roce mnohem větším; nové a znamenité další zřídit příjmův očekáváme ale s důvěrou od získání členův s týdenními příspěvky, jež co nejdříve započítí má, a což teprvý jen v budoucnosti zdárne ovoce podávali může.

Vidno tudiž, že vzdor nepřízně časových poměrův námě prozatím přičiny k starostem.

Ředitelství ale neopominulo i s jiných stran, aby povinnované péči své o jmění jednoty za dost učinilo. Již v sedění ředitelství dne 9. února m. r. bylo k návrhu člena ředitelství p. kanovníka Pruchy uzavřeno, aby se vydával kalendář jednoty Svato-Vitské v obou řečích zemských. Kalendář tento má býti jaksi letopisem jednoty a má, pokud vydávání zvláštního listu jednoty za přiměřené uznáno

nebude, bez přetržky dějiny této jednoty a činnosti její ob-sahovati, jeho prodej pak má mimo to jednotě nové zřídlo příjmův otevřiti. Poněvadž první ročník i poslední zprávu jednoty obsahuje, jež samostatně otištěna nebyla, obdrží veškeré členové jednoty tentokrát dle uzavření ředitelství na místě zprávy tento kalendář jednoty a sice výmínečně bezplatně.

Druhé uzavření ředitelství, týkajíc se jmění jednoty a sice co nejmožnějšího jeho sestření, bylo sestaveni a zadání prosby k vys. finančnímu ministeriu o osvobození jednoty od kolkův a poplatkův poštovních. J. Eminenci kardinál kníže arcibiskup ráčil odevzdání této prosby sám milostivě obstarati. Arcil nesrovával se výsledek úplně s našimi nadějemi; neboť dle sdělení finančního ředitelství od 1. července t. r. přivolilo vys. ministerium finanční vynešením od 1. května č. 10360 k osvobození od kolkův, ale jen při onech spisech, jež mezi osobami, k sbíráni příspěvkův pro jednotu ustanovenými, a kasou jednoty se střídaji, pro kle-réž spisy bez toho dle stávajících zákonních nařízení též osvobození žádati se mohlo; od poplatkův poštovních byla jednota osvobozena jen při dopisování s zeměpanskými úřady.

Většho výsledku hledáme v budoucnosti vytěžili z odbytu kalendáře. Druhý ročník téhož, jenž i výtečné pojednání p. prof. Tomka o hlavním chrámu obsahuje, vyjde co nejdříve ve skladu p. Stýbla, pro mnohé dobročinné podniknutí s neobyčejnou obětavostí tak činného, jenž i prodej prvního ročníka laskavě přejal. Odporučujeme tudiž rozšířování onoho pojednání v kalendáři tomto co nejhorlivější všem členům jednoty.

Jako o rozmnožení jmění jednoty staralo se i neméně ředitelství na základě uzavření, v poslední valné schůzce učiněných, též o vlastní účel jednoty — o hlavní chrám sv. Vítá. Neprodleně po valné schůzce psal jsem sám p. Krannerovi, a již v sedění ředitelství dne 8. října byl jsem v stavu, abych radosně jeho přivolení k přejmutí odevzdaného mu čestného úřadu ohlásil. Já sám pak za pozděj-

šího svého pobytu ve Vidni ujednal jsem s ním konečně návrh smlouvy, která se s ním má uzavřít. Kranner dostál úplně naši důvěře ve vlastenectví a nezištnost jeho. Prozatím se vzdal dobrovolně všeho skutečného honoráru, jakož i požitku percentualního z útrat na opravu chrámovou vynaložených a t. d. a prohlásil se, že se uspokojí s pouhou náhradou za útraty cest, v záležitosti jednoty po dosaženém povolení ředitelství předsevatatých, udal jízdu po dráze dle ceny II. třídy a vyžádal si denní plat 10 zl. r. č. za každý den cesty, jakož i pobytu v Praze, aneb jiných místech, kde by k nařízení, neb s výslovným povolením ředitelství meškal.

Návrh úmluvy, který každé straně půlletní výpověď pojišťuje, byl všeestranně, zvláště pak od sekce umělecké zkoušen a na základě jeho byl v sedení dne 11. dubna skutečný dekret o nastoupení úřadu Krannerovi vystaven.

Podobně zadala se ihned po poslední valné schůzce k vys. mistodržitelství potřebná žádost, aby se dosáhlo od tehdejsího pana mistodržitele též úřední formou sestavené povolení, jak byl ve valné schůzce ústně přislibil, by tak nutně potřebné a úředně již povolené opravení pilířů pod kůrem od našeho stavitelského mistra provedeno bylo.

S litostí však musím zdělit, že dle oznámení zástupce nejdůstojnější kapituly hlavního chrámu v ředitelství, p. kanovníka strážce P. Diltricha, v sedení dne 19. prosince odbyvaném ředitelství sděleno bylo, kterak od mistodržitelství pro tuto opravu navrhovaná půjčka 9000 zl. z veřejného fondu od vys. ministeria povolena nebyla. Bylo se velice obávali, že tím konečně odstranění stavitelských nedostatků, nejkrásnější a vlastně jediné dokončené části našeho hlavního chrámu velikým nebezpečenstvím hrozících, opět na neurčitou dobu odročeno jest.

Uvažujíc, že tyto opravy bez velikého nebezpečí pro svatý předmět činnosti naší jednoty, celé zemi a veškerému křesťanstvu drahý, a co do umění a v historickém ohledu nesmírnou cenu mající, nikterakž déle odročovati se nemohou, že útraty těchto oprav néstí chrámové jmění zřejmě

povinnováno jest a o vyplnění této povinnosti nikterakž se pochybovat nedá, uzavřelo ředitelství v řečeném sedění, aby neodkladně tyto opravy na všecken způsob předce se započaly, a potřebné vydání, kdyby od povinnovaného fondu nemohlo v okamžiku vyplaceno být, aby prozatím, když toho potřebí, od jednoty na splátku se zaplavilo.

Stavitelský mistr chrámu Kranner byl sedění ředitelství dne 6. května osobně přítomen. Na prohlášení jeho: že řečené práce opravní na základě doslých jej od vys. mistodržitelství plánů a výkazů vydání c. k. stavitelského ředitelství a pod dohledkou jeho nikterakž přejmouti nemůže, zadali jsme den 8. května opětovnou žádost k řečenému vys. úřadu, aby našemu stavitelskému mistru samostatné řízení a provedení veškerých k tomu potřebných prací dle vlastních jeho plánů a výkazů vydání ponecháno bylo, kleréžto žádosti vys. vynešením od 20. května č. 25756 pod tou výminkou v celku vyhověno bylo, že při všech dotýčených opatřeních, jak se samo sebou rozumí, povždy ve srozumění s nejdůstojnější, povždy věrnou kapitolou hlavního chrámu se pokračovati bude.

Poněvadž Kranner u příležitosti této co výminku započetí jeho práce především vykázání potřebného k práci místa v rozsahu 20 □sahů a zbudování stavitelské hutí v bezprostřední blízkosti u hlavního chrámu sobě vyžádal, obrátili jsme se neprodleně k slavnému dvorskému stavitelskému úřadu se žádostí o vymožení potřebného povolení vys. nejvyššího dvorského stavitelského úřadu, a žádali jsme na základě jejich nám poskytnutých navedení o zřízení stavitelské komisi, kteráž dne 3. t. m. v přítomnosti veškerých súčastníků a se zastoupením naší jednoty, osoby mé a členův umělecké sekce, prof. Zapa a architekta Brusta, skutečně také odbyvána byla.

charakter dne
Potřebná prostora byla bez překážek vytlýčena, avšak mimo obyčejné policejní požádkavky bylo nám se strany zástupců vys. nejvyššího dvorského stavitelského úřadu ještě za výminku vystaveno, abychom ku každému jeho vyzvání stavitelskou huť strhli a místnost uprzdnilí.

Jelikož nám ale u příležitosti této aspoň ústně přislíbeno bylo, že takováto žádost jen v případu korunování a i tehdy, jen kdyby toho nevyhnutelně potřebí bylo, na nás se vznese, podrobili jsme se, abychom nutně potřehné práce ještě déle nezdržovali, bez odporu i této ovšem tuhé výmince, a však jen s tou proshou, aby nám v případu onom, kdyby uprázdnění prostory skutečně potřebným se stáli mělo, v některé z císařských místností na Hradčanech prostora, k uložení odstraněnu býti majícího staviva potřebná, vykázána byla, kteréž žádosti vyhovění sděleným od zámeckého hejtmanství od 21. t. m. vynešením c. k. nejvyššího dvorského stavitelského úřadu od 13. července t. r. č. 3581 úplně přislíbeno bylo.

Všecká potřebná zařízení byla tím spůsobem učiněna, že obmezení místa a zbudování stavitelské hutí kům konci t. m., tedy již v několika dnech ukončeno bude. S počátku srpna sem Kranner přibude a pak i stavitelská činnost naší jednoty skutečně započne.

Nezneuznáváme smělost právě sděleného uzavření, aby při stavu jmění jednoty asi 23000 zl. ruka se přiložila k velikému dilu, jež provesi hodláme, a aby se s opravou našeho slavného hlavního chrámu, kteréž přece prvním kročejem k dostavění jeho jest, a tudiž prostředně i s do stavováním tímto skutečně již započalo. Jsmeť ale přesvědčeni, že jsme právě tehdy, kdy bez otálení a srdnaře toto uzavření učiněno bylo, úplné pochvaly všech údův jednoty, ano celé zemi jistí býti mohli, že uzavření toto mimo to zárodek úsilnějšího vzletu naší jednoty, zárodek čilejsího zúčastnění se v něm, a tudiž i zárodek rychlého vzrůstu sil jednoty v sobě chová.

Hlavní přičina, která nás k onomu uzavření přiměla, jest ovšem jak již řečeno veliké nebezpečí, kteréž delším odkládáním tak potřebné opravy kůrových pilířů kůru samému hrozilo.

Povinnost udržování nynějšího stavu hlavního chrámu naleží zajisté, jak již výše spomenuto bylo, bez výminky a především jmění chrámovému, jehož úroky však, dle bez-

pečného doslechu, nedostačují ani k zapravení běžných vydání a vykonávání povinnosti při založení chrámu učiněných.

Táži se ale Vás všech, láži se celé naši země, ano veškerého vzdělaného světa: kdyby dalším odkládáním s opravami, které již před 7 roky s ohledem na stav chrámu za nutné prohlášeny byly a o nichž vzdor tomu po 7 let úředně se vyjednávalo a komisemi ohledávalo, aniž by čeho se bylo docílilo, hlavní chrám skutečně nějaké škody byl ulrpěl, kdyby následkem dalšího odkládání snad část kůru (nebezpečí to, které, poněvadž jednotlivé podporní pilíře následkem slehnutí se od klenutí se již oddělily, velmi brzo nastoupili může) dokona byla se sřítila, nebyl by se pak výkřik veřejné nevole vším právem i proti Pražské jednotě k dostavění hlavního chrámu obrátil? — nebylo-liž to tudiž povinností naší jednoty, aby možnosti takovéhoto neštěsti za každou cenu se předešlo?

Věru, za takovýchto poměrů nesmíme ruce líně ve klín skládati! Ano, my bychom byli k ochránění hlavního chrámu i tehdy přikročili musili, kdyby se bylo jednalo nejen o záložek penězny, nebrž o skutečné zapravení potřebných k tomu výloh! Toho ale dle domnění našeho nikterak není; opětne vynahrazení výloh, na udržení nynějšího stavu chrámu od jednoty vydaných, nemůže dle zdání našeho ani nejmenší pochybnosti podléhati. Neboť jestli zjevnou povinností jmění chrámového, aby tehdy, kdy se takřka o zachování chrámu jedná, jemuž věnováno jest, i s obětováním značné části, ano dle potřeby veškerou jistinou se vyhovělo.

Mimo to možno též s jistotou předpokládati, že by vys. ministerium k ochránění hlavního chrámu sv. Vítá před sesutím se navržený příspěvek z náboženského fondu, ba i ze státního eráru nebylo odepřelo, kdyby dosažení cíle dle náhledu jeho nebylo se bylo mělo pojistiti jižjiž působením pospolným zákonnité k tomu povolaných a nejbliže k tomu povinnovaných orgánův.

Jestli povinnosti ředitelství, aby sobě zaopatřilo řádný

přehled důvodů onoho odmrštění ministerského a vůbec poměrů věci této, načež pak by nahrazení svých na způsob zálohy učiněných vydání všemi možnými prostředky vymoci mohlo.

Ostatně by ale rychlým, rozhodným a obětovným začleněním naší jednoty k zachránění slavného hlavního chrámu odůvodnil se nárok její na roční příspěvek ze státních neb zemských prostředků a zavdalo by nejvhodnější příčinu k žádosti, kteráž by se za tímto účelem Jeho Veličenství, aneb zemskému zastupitelství, a snad i obci hlavního města Prahy podala. Vždyť povolil J. Vel. císař pán nejen k opravení hlavního chrámu sv. Štěpána ve Vídni, alebrž i za přičinou poslední cesty své v jihu mocnářství k opravení několika slavných chrámův, jako chrámu sv. Marka v Benátkách, hlavního chrámu v Miláně, hlavního chrámu v Tridentu a t. d. značné roční příspěvky. Podobného dobrodiní jest našemu slavnému chrámu v mnohem vyšší míře potřebí, a nebude zajisté odřeknuto hlavnímu chrámu, v němž Jeho Vel. co nejdříve za krále českého korunován a posvátná hlava jeho jak se zdá dříve než v kterékoli jiné z ostatních jeho zemí pomazána a nejvznešenějším zemským klenotem ozdobena bude.

Neméně důležité příčiny, aby co nejdříve zevně viditelná stavitelská činnost započata byla, než v povážlivém stavu hlavního chrámu, spočívaly i v poměrech jednoty samé.

Jsouť tomu dvě leta, co jednota skutečně zřízena jest a vzdor nepopíratelné oblibenosti její, vzdor veliké důležitosti našeho hlavního chrámu v náboženském, historickém, uměleckém a národním ohledu obmezovány se přece příspěvky pouze na pomérně dosti úzký kruh; mnozi z členův našich posavádních připověděli [splácení] příspěvkův svých teprvě od onoho okamžiku, kdy se skutečně stavěti počne, jiní pak zastavili splácení své až do onoho okamžiku. Jakžkoli ale takovýto úzkoprsý náhled povážlivým jest, a jakkoli přispívá k tomu, aby započetí skutečné práce

ještě se odročilo, přece nás nulí s dvojnásobnou plí k činnosti.

Opětně to vyslovují, abychom jen prvním kamenem hnuli, a účastenství v jednotě naší zajisté tím nového, mocného popudu obdrží. „Kdo nevidí, nevěří!“ jest zjevem, ode dnův nevěřícího Tomáše bohužel neustále se opakujícím.

Počněmež tedy ve jmenu Božím s myslí statnou a důvěrou; na našich ústavodárech, na celé zemi záleží, aby statná mysl tato a důvěra sklamána nebyla.

Vážené shromáždění! Není tomu dlouho co jistý vážený, obyčejně v udáncích svých obezřetný, ve výrazech svých mirný, vše krásná a užilečná podnikuntí chvalně posuzující zdejší veřejný list opětnou výčitku obsahoval, „že jednota pro dostavení Pražského hlavního chrámu nie nekoná.“ Výčitka tato týká se ovšem hlavně ředitelství jednoty. Opětně táži se Vás, zda-li jest oprávněna? zda-li by byla mohla vůbec pronešena býti, kdyby se bylo o to pečovalo, aby se o působení jednoty pravé zprávy nabyla?

Všecka potřebná, nevyhnutelná a připravná opatření, aby se jednota rozšířila, aby noví členové získáni byli, hlavně pak přispívající třída s těhodními příspěvky, aby sbírky chrámové po celých Čechách rozšířeny byly, jsou již zařízena, jmění jednoty, ačkoliv výtěžek z většiny těchto opatření teprvě očekávati se dá, se již nyní značně rozmnожilo, ano i slavitecká činnost počátkem příšliho měsice, tedy již co nejdříve započne, a ještě před uplynutím tohoto roku budou z Boží pomoci aspoň nejpřechnější, nejnutnější opravy, které hlavní chrám nás před těsným nebezpečím ochrániti mají, dokončeny a takž zachování jeho se aspoň pojistí a sice pouze naší jednotou. Že tedy ředitelství nečinným bylo, že nic se neděje, nemůže se tudíž nikterakž právem říci.

Však ale jsem sám velice vzdálen toho, abych tvrdili chtěl, že se nemohl neb nesmělo více, a mnohé zas rychleji konati; příčiny, že již tak se stalo, spočívají ne tak v nedostaku činnosti ředitelův, nébrž spíše z časti v těsných poměrech časových, které nedovolují aneb aspoň velmi

zdržuji, aby se počet členův s předešlým nejmenším příspěvkem dle stanov 10 zl. rychleji rozmnožoval, z části pak v kárané již trudné okolnosti, že mnozí z našich členův a zajisté ještě více z pouhých súčastníkův jednoty platili nechťejí, dokud plody příspěvkův svých nespřeňují, aniž by pomyslili, že právě peněz k stavbě nadevše potřebí jest; přičiny tyto ale spočívají hlavně v tom, že jste vzdor opětované výstraze mé právě mne, nepřítomného, za předsedu jednoty zvolili, a mně přijetí volby této takřka vnutili. Předseda jednoty má být ohniskem a středem náčelníkův jednotlivých odborův ředitelství, které za rozmanitými směry působí; onť má se starati o provedení všech uzavření, mimo to ale též zájmy jednoty všeestranně a samočinně zastávali; onť má podporovati, ponoukati a pobizeli, kdekoliv toho potřebí jest! Jakž ale může úloze takovéto, a zvláště při jednotě, klerá teprve se zakládá a zřizuje, byť jen z části dostati předseda, jenž v daleké vzdálenosti přebývá, sedění ředitelství sotva jednou v roce přitomen býti může, jemuž se tedy běžného přehledu záležitostí jednoty dokona nedostává, a jenž na nedostatečný prostředek dopisování a písemního ponoukání obmezen jest.

Vše to jsem Vám před velbou mou vysvětlil. Že pak po dvouletém trvání ředitelství přece mnoho se vykonalo, jednota se utvrdila a základ k čilejšimu zkvětání jejimu se položil, jest zásluhou všech přítomných, jmenovitě pak některých v horlivosti a činnosti nenahraditelných údův ředitelství. Vinu, že ještě více vykonáno nebylo, prosím, abyste mně, nepřítomnosti mé, tudiž částečně také sobě, t. j. svému vlastnímu uzavření přičetli, jímž jste mne za předsedu jmenovali a minulého roku opětně vyvolili.

Poslední leta přesvědčila mne o nemožnosti, abych ze vzdálenosti zájmy jednoty dostatečně chránil a podporoval a přejatým povinnostem skutečně dostál, tak mocně, že jsem byl pevně odhodlán, abych důvěrou Vaší mi poskytnutý čestný úřad bezvýminečně složil. Od toho času se však moje vlastní poměry změnily. Vzdal jsem se totiž úředního postavení svého co referent v záležitostech umění v mini-

steriu osvěty a vyučování, v němž jsem, poněvadž skoro všecka pro umění a dotýčné jeho zájmy důležitá rozhodnutí v zcela jiných rukou spočívala, již za doby zvláštního, přestování umění a věd určeného ministeria povoláním zvláštního referenta v oboru umění vzbuzeným očekáváním nikdy vyhověti nemohl, kteréž postavení ale po zrušení tohoto ministerstva taktéž za své vzáti musilo, a tudiž jsem se opět sem nazpět přestěhoval. Pravidelný pobyt můj jest od nedávna tedy opět Praha a tím mizí samy sebou důvody, kteréž mi takřka za povinnost ukládaly, abych složil předsednický jednoty, a jsem tudiž opět milerád ochoten, abych za posledního roku, pro kterýž volba má ještě platí, se pokusil, jak dalece Vašim očekáváním vyhověti mohu. Nepotřebuji sdíleti, že se nyní opět výhradně věnuji zájmům své drahé užší vlasti, a že hlavně se vynasazím, abych i všem povinnostem, kteréž jste na mne důvěrou svou byli vložili, dle nejlepších sil svých dostál, a jež jenom zde přitomný platně vykonávat může. Jsemel sobě úplně vědom veliké odpovědnosti, již jsem na se přejal, když jsem na Pešinovu prosbu jmeno své k založení jednoty, která tak velikolepý cíl jako naše sobě byla vytýčila, propůjčil, jakož i neméně sobě vědom jsem velikého odpovídání, kteréž mi vnešenou na mne volbou za skutečného předsedu této jednoty uloženo jest.

S vřelou vděčností uznávám neunavenou činnost rozličných údův posavádního ředitelství. Všem údům ředitelství přislibuji, že od nynějska všem povinnostem svým co nejsvědomitěji a dle nejlepší možnosti své dostojím. Kéž mne vážení údové ředitelství mají také za omluvena, pak-li od nynějska já sám co neustálý ponoukatek za nimi státi budu!

Leč ne pouze v ruce mé, ne pouze v ruce veškerého ředitelství spočívá zdar jednoty naší, a rychlé, neustálé podporování naší úlohy! Závisí ona především od rozšířování účastenství na velikolepém našem podniknutí v širších kruzích, od obětavosti všech krajanův našich!

Pokud se nemůže jednota na četná přistupování, na účastenství veškerenstva spoléhati, pokud mnozí z nečel-

ných onech členův, jež čítá, ani své příspěvky spláceli nechtějí, když okamžité výsledky jich nespatřují, potud budou každému ředitelství jednoty, nechť si jest z jakýchkoli údův sestaveno, ruce vázány a stěsněny.

Aby pak jinak se stalo, k tomu musí všickni údové, musí i všichni použi účastníci jednoty, musí všichni přátelé vlasti činně působili.

Umíň si každý z Vás pevně, že každoročně jednotě aspoň jednoho nového skutečného úda zaopatří, navrhně každý, kdokoli jen může, ředitelství schopné a důvěry hodné jednatele pro získání přispívajících údův s téhodními příspěvky, a ředitelství bude se pak moci zajisté velmi brzo se zřejmějšími výsledky vykázati.

Myslím, že jsme dokázali, že nám nechybělo na potřebné čílé myslí a spolehající se důvěre v Boha a v nezrušitelnou silu vlasti naší, jakmile se stává povinností, abychom i nejvelikolepější úlohu vzdor poměrně nepatrným prostředkům započali. Na Vás všech ale, na celych Čechách záleží, opětuji to ještě jednou, abyste tuto naši mysl, tuto naši důvěru nesklamali! Neboť pouze spojenou silou všecké země, pouze upřímným spolupůsobením obou od století zemi tuto v míru obývajících národních kmenův, může blaho země, může i naše podniknutí, čest a blaho její vyhledávající, podporováno být.

Kéž se tohoto spolupůsobení nikdy nenedostává!

2. Řeč pana kanovníka Václava Štulce.

Z vůle ředitelstva jest mi, váženi panové, tolikéž jazykem českým promluviti k Vám o snahách a osudech naší jednoty za minulého roku. Netajím sobě, že se mi dostalo úlohy nesnadné, jelikož mluviti mám po výmluvném našem p. presidentu, jenž Vám, panové, podal o činnosti spolku našeho obraz nakreslený rukou mistrovskou a vyličený ta-

kými živými barevami, že se vidi naprosto nemožno dodati něco aneb vytknouti, čehož byste mohli slušně pohrešovati. Ze zprávy, kterouž jste byli z úst vys. ur. p. předsedy našeho slyšeli, vyrozuměli jste, že za časův, rozkolisaných běhy obecnými, nelenila naše jednota. Důvěrná žádost, jižto bylo ředitelstvo vzneslo na nejdůst. pp. vrchní pastýře naše, u všech, jak bylo předzvídati, potkala se s žádoucim výsledkem. J. Emin. p. kardinál kniže arcib. Pražský byl první, který, jak vůbec známo, překrásným pasylíským listem svým zotvíral jednotě naši všecky chrámy, všecka srdce katolická po širých končinách arcibiskupství našeho. K němu přidružili se druži pp. biskupové čestí, vybízejice všude ke sbirkám na dostavení velebné svatyně Svato-Vitské, posvatné léto hrobky netoliko králův českých, ale obvzáhlé nesmrtevných oslavencův, sv. dědicův a patronův našich. První sbírka při slavnosti sv. Václava učiněná v Pražském arcibiskupství vydala 3886 zl., pěkný to zajisté a slibný počátek. Nelze však při této milé zprávě pomínotu jedné utěšené věci, kterou patrně ukazuje nám prozřetelnost, kterak uvázavše se v dílo svaté, ovšem i za hranicemi úžší své vlasti nalezáme srdce, hotová oběti lásky podporovati bohumilé úsili naše. Míním tu štědrou obět Kladských spoludícesanův našich v pruskem Slezsku, kteří, pamětlivi dávných i dosavadních svazkův, ježto je od časův Arnošta z Pardubic víži k arcibiskupské stolici a tudíž i k stoličnému chrámu Páně na hradě Pražském, z první sbírky půl druhého sta zaslali do stavební pokladnice Svato-Vitské. Nepochybujem, že první tato vzácná oběť, která nám zavítala z krajiny za českými horami, nebude posledním, alebrž jsouc krásným svědecstvím bratrské lásky, jest zároveň rukojemstvím, že s pomocí Boží nejen zbožné Slezsko, nébrž i družná Morava bude nám pomáhati při společném dile na oslavu Páně.

Co se dotýče dalších a jiných přinosův, jimiž se obohatila pokladnice stavební naší Svato-Vitské jednoty, vše Vám vyloženo ve zprávě našeho p. presidenta. Mně nezbývá leč připomenouti, že jméni jednoty naší během uply-

nulého roku na 23759 zl. vzrostlo. I připomínám také s vděčností, že mezi penězi těmito mimo 5000 zl., jimiž z důchodu krajinského J. Exc. bývalý naměstník bar. Mecséry de Tchoor spolek nás obmyslil, a některé jiné větší dary nalézájí se požehnané groše chudých vdov i sirotkův, nalézají se vzácné oběti, při kterých nevěděla levice, když na oltář lásky skládala dary své dobročinná pravice. Pokladnice, jež vedle vůle J. Em. nejd. p. kardinála nalezá se ve velebném velechrámu Svato-Vítském, podala nám utěšené toho důkazy. Po dvakráte totiž otevřela se pokladnička tato, a hle, pokaždé mezi krejcery, zlatkami, pětkami nalezel se tam těžký dukat — zlatý to kámen, položený na svědectví, že žijí mezi námi srdece, žádostivá v duchu Kristovu podporovati nás.

I jest nám podpory takové, pánové moji, vysoce potřebí. Kdo z Vás na své oči neviděl spousty, která sv. Vítské svatyni každým dnem více hrozí; koho z Vás bylo by ušlo, kterak tu hlodavým a bořivým časem, tam neopatrností a nevšímavosti lidskou, bortí a rozsypají se základy zevnějších pilířův: z řeči o tom vedených i ve zprávě našeho p. prezidenta mohl seznati, že třeba ruku bez odkladu přiložiti k dílu, ač nechceme-li na své oči viděti, jak se rozpadává v sutiny svatyně, již rovně nenalezáme ve vlasti a vzácnější v jistém ohledu v celé říši rakouské.

Ředitelstvo, spatřujíc takovou spoustu a děsic se hroznejšího úpadu, předložilo Vám předešlého roku návrh, aby k opatření příprav k dílu, anobrž k početí stavby mohlo zvoliti stavitele. Po Vašem svolení, pánové, stal se stavitelem tímto proslulý mistr, nás kraján Jos. Kranner, a jak již oznámeno, bohdá ještě tohoto roku podchyti a opraví se pilíře nejvíce poškozené, přikročí se k samému dílu, počne se velikolepá činnost, v kterou jsme se uvázali.

Avšak co jest 23759 zl. na takové nákladné veliké dílo, které, a byť se šetřilo co nejúžších rozměrův, stáli bude miliony? A odkud nabeřeme peněz, odkud pomoci, které tu třeba? Kde jsou ta srdce, zanícena svatým nadšením; kde jsou ruce, otevřené k darům, hotové snášeti kamení na dům Hospodinův? Nejsou-li časy zlé? Neozývá-li se vůkol

nářek na nedostatky mezi všemi vrstvami a třídami národu? A kdo smí říci na jisto, že z matky, s kterými zápasíme, v krále pominou, rány, ježto krvácejí, se zaceli, prameny blahobytu, které buď zasychají buď zaschlý, otevrou a rozhojní se na novo?

Neosobime sobě, pánové, zraku věstciho, který by pronikal do budoucnosti, aniž chceme — smíme tajiti, což vidíme a zakoušíme. Avšak byť bylo těžko živu býti, a nesnáze, na něž se touží, vzrostly a zmohly se ještě více: i tehdy vždy ještě zdá se nám, že bychom měli důvěrně míti se k dílu takému, jakové jest naše. Pомнěme jenom na počátky svatyně, jež máme i chceme zachrániti od úpadu, jež máme i chceme povznéstí k celé její důstojnosti a slávě, zamýšlené Karlem IV. A zdaž nebyly to též krušné časy, za kterých počal vládnouti v Čechách bohomyslný Karel? Slavný ten královic, odchovaný na západě, po mnohých létech navrátil se zase do vlasti, na spustlém královském hradě nenašel ani jediné řádné komnaty, ve které by se byl mohl ubytovati. Pokladnice zemské vyzprázdňoval jeho otec, jenž miluje jízdy dobrodružné, znal se lépe v cizině, než ve svém království. A co máme říci o řádu a poklidu v zemi? Kde není krále, prohlédajiciho bedlivě k potřebám lidu a k povinnostem úřadu svého, hyne bezpečnost a krajiny pustnou. A hle, za takých časův pojal Karel IV. bohoduchou myslénku, za těžkých časův ustánil se na tom, že chce horn sv. Václavskou uvěnčiti korunou, ježto by zářila se odleskem všeliké té velebné krásy stavitelské, jakouž byl poznal i naučil se ceniti nad Sekvanou, nad Rýnem a Rhonou, nad Pádem i nad Tiberou. A což byl zamýšlen ve svaté hodině zbožný vládař, o to dle návodu apoštolského biskupa Arnošta z Pardubic zasadil se věhlasný král. Roku 1345 položily se základy velechrámu sv. Vítského; rok po roce přibývalo stěn a oblonkův, přibývalo sloupův a sloupcův pnoucí se k nebesům, a nad místem, které stáli se mělo stánkem Hospodinovým, přepínala se klenutá obloha, pod klenbou touto vzdělal se oltář, i došlo na to, že konečně na oltáři

posvěceném konati se počala obět nového zákona, počaly se ozývali modlitby za krále, jenž miluje okrasu domu Hospodinova, právě až do smrти své neustál pečovati o dokonání velikého díla. Ivíte, pánové, co jinak podnikl ještě nesmrtevný naš Karel IV. Známo Vám také, že pokladnice jeho nikdy nebývala prázdná, země pak veškerá, již byl na počátku vlády své shledal ponízenou a ochudlou, za panování jeho stala se zemi oplývající blahobytom, poklady a bohatstvím. To-li povážime, při dobré vůli zajisté nebude srdci úzko, a byť by nám bylo s nepatrnými prostředky začinati věc velikou, a to za časův ne hrubě příznivých, obzvláště takovým posvátným podnikům. Nebylyť, opětujem, nebyly na pohled příznivé časy, když byl Karel IV. počal stavěti velechrám naš na hradě: že mu ale národ pomáhal a žehnal Bůh, rostlo, dařilo se posvátné dílo. Proč bychom se tedy nepříznivých časův děsili, lekali, majice zachrániti, co Karel IV. vzdělal, majice dorvášti, což on byl slavně započal? Žijeť až dosavád týž český národ, jenž nesmrtevnému otci vlasti pomáhal; vládne na nebi a osudy národuv na zemi zpravuje týž Bůh, který blahoslavil Karlovi, původci nedokonané svatyně na hradě Pražském. Vědouce, že svaté jest dílo, v které jsme se uvázali, směle doufati můžeme, že nám bude žehnat Bůh a pomáhati národ! —

Ale není-li ta naděje, s kterou se ohlížíme na český národ, lichá? — Možná-li kojili se nadějí, že odkaz Karla IV., jehož si po celých 5 století národ nevšímal, nabude za dnův našich tolik půvabu a kouzla, by se veškeren národ, panstvo i kněžstvo, měšťanstvo i lid, zámožní i chudáci, pozdvívili k zachování a dokonání posvátného díla? Věk XIX., aj to věk průmyslu a sobectví; silnice a železné dráhy, továrny a sklady na všeliké zboží, parní stroje a vozy, toť jsou věci, na které dávají a snášejí se akcie, čini se náklady; nebetyčné komínky, kouřící dnem i nocí, jsou ve městech XIX. věku místo věží, varhan; místo velebného hlaholení ozývá se vrzání kol a koleček v ohromných modlárnách tohoto století. Kde a odkud najdou se tisícové, ježto by po steh a tisí-

čech skladali na ty milliony, kterých bude potřebí, ač máme-li dokonati dílo posvátné, ježto jsme sobě obrali za předmět společné péče a snahy? Čehož nedovedli otcové naši za časův, kdežto se na blahoslavenství života věčného ohlíželo více než na výhodu života vezdejšího: kterak smíme doufati, že toho dosáhneme, dovršíme my?

Odstup od nás, pánové, abychom buď přiliš na černo malovali věk naš, aneb abychom přečenovali dobrých stránek jeho. Při světle pravdy nejlépe a nejbezpečněji kráci se životem a vedou se díla důstojná nesmrtevností. Pohlížejice při světle pravdy na věky minulé, snadno pochopíme, proč asi otcové naši, blízej a daleci, nedovedli dokonati díla odkazem zůstaveného po Karlu IV. — Pomněme na smutné časy válek husitských, kde bratr potýkal se s bratrem, kde kláštery a chrámy, dědiny a města lehaly popelem, ach časové ti nebyli věkem, kdežto by se byl mohl národ, rozdvojený bludem, sejti a uvázati v dílo Karlovo: ruce které bořily svatyně, nebyly způsobilé, aby slavěly stánky Hospodinu. Po dvěstěletém jílření a blouznění přestaly sice třenice náboženské. Než kdo neví, že za dob žalostné války třicetileté, za smutných let potomních, kdežto se vysílená, ochudlá země musila na novo sbírat k životu, za žalostných pohrom nájezdův tureckých a pruských, bavorských a francouzských, předkové naši nebyli s to, aby ke krásné hlavě svatyně Karlovy přičinily důstojné tělo, spanilé v každé jeho části. Ano budi me rádi, že toho nemohli. Aneb koho tajno, že v XVII. a XVIII. století nebyl by se nalezl ani jediný umělec, kterýž by byl dovedl myslí své povznesti k výsotem krásoumných názorův věku Karlova? Vídávali jsme sloupy a oblouky, jimiž v XVII. století hodlano přistavěti hlavní loď k svatyni sv. Vitské. Než kdo z nás by nyní neplakal nad zohavením takovým nejkrásnějšího stánku Páně ve vlastech koruny české? A seč nebyli otcové naši za století, kdežto církev zbožný pronikal více méně všecky vrstvy národu: tím méně možná bylo provesti za panování císaře Josefa II., jenž dobrou polovicí chrámův Pražských odcizil prvotnímu je-

jich určení. O posledních 60—70 letech pomlčím. Časové náboženské netečnosti, národní ochablosti, časové ustanovených válek nesvědčí podnikům, jež mají svědčili o touze po nebi a o lásce k Bohu v Kristu Spasiteli.

Tak tedy zůstalo dilo, zůstavené Karlem IV., došlo nás a dovolává se toho při nás, abychom nedali mu rozsypati se v hromadu rumů a kamení! Bezdéký připadá mi velechrám tento jako žebrák, jako lazár, prosící mimo jdoucích za pomoc. Mezi námi ovšem není již ten šlechetný kmet, který porozuměl prosebnému hlasu dotčeného lazara: duch Václava Michaela Pešiny z Čechorodu žije však, buď Bohu chvála, mezi námi. Spolek náš, jednota naše jest jeho útvorem, jeho tělem. A národ náš český není již národem vysíleným a ochablým. Bůh kynul i tomuto lazarovovi mezi národy, aby se probral na novo k životu; a Čechové s Moravany objevili se zase na roli dějin. Není u nás a mezi námi vše dobré, krásné, žádoucí; jsouť mezi námi zbytky dávných neduhův a plísně hrobové: to však jistě jest, že znova živeme. I kdo tedy směl by pochybovali, že oživlý národ český spojenými sílami zasadí se i usilovati bude o to, aby v zamýšlené Karlem IV. slávě a spanilosti skvěl se nad Prahou chrám, jenž chová v sobě nejdražší naše klenoty? Aj tam jest naše sv. Václavská koruna, tam na stolec královský dosedají a před obličejem Boha živého přisahou zavazují se národu našemu naši králové, ve svatyni té modlivá se velekněz, nástupce Arnoštův a dědic Vojtěchův, za veškeré království, světivá kněze a žehnává lidu, ve svatyni té jsou hroby králův, a co více: hroby našich světcův a oslavencův. Chrám tento svého spůsobu ve všech zemích koruny české jediný nejnárodnější: či možná, by se neujal, by ho nezachoval věkům budoucím, by ho nedovršil národ oživlý hlasem Boha živého? Doufajice především v Boha, důvěrnějme ve zbožnou mysl svého národa, jež sídlí v Čechách, a dílo Karlovo dočká se za dnův našich své obnovy, svého dovršení.

A toh právě jest účelem, který jsme sobě obrali, šlechetní pánové. Octnuli jsme se na počátku veliké úlohy,

málo jest až dosavad těch, kdož porozuměli vzešenému úkolu tomuto, nepalrné jsou prostředky, kterými vládneme, a nejedni nedočkaví odvracejí se od nás, jedva nám byli podali ruky. To však nic nás nemá. Uzříte, pánové, že jinaké tvárnosti všecko nabude, jakmile počne se svážeti kamení, hasiti vápno, ozývali kladivo, pozdvihovati lešení. Tehdy seznáte, že přinášela-li chudina „vdovi groš“, všickni synové země české bez ohledu, či slovanským aneb německým jazykem volají k Bohu, snášeti budou kamení a cihly, přihlašujíc se k posvátnému dílu. V národě našem nevymřela dosaváde víra, v národě našem žije blahoplodný duch obětovné lásky, jež divy tvoří. Doufejmež tedy, že se k nám přidruží a přivinou všecka srdce, v kterých obývá i žije takový duch víry a lásky; spoléhajice v pomoc Všemohoucího, doufejme, že dobratívý Ferdinand, jenž sobě oblibil sídlo na hradě našem královském, že král náš, který se chystá ve stánku věčného krále hlavu svou uvěnčiti korunou sv. Václava, že kněží nekněží, páni nepáni, všickni stanou se, každý seč jest, pomocníky a pomáhateli vzešeného dila. Na nás ale jest, pánové, setrvati v počátkém úkolu, a kdekoli a kdykoli nastane mezera v našem sboru, starati se všemožně, aby se ihned mezera vyplnila, ztráta nahradila; na nás jest, neoblevovali, nýbrž rozhojnovati se v horlivosti, jakovéž v plné míře důstojno jest dilo, které nám připadlo; na nás jest, doufati pevně, že Ten, kterýž dal veliké myslence ujmouti se ve srdečích našich, zjedná jí také přístup do srdeč a zotvírá ruce štědré, aby od milionův našeho národa dostalo se nám millionův, potomkům po nás dostal pak se v odkaz nekusý velechrám, rozpadlý v sutinách, ale svatyně důstojná, mohouci vydávati svědec-tví, že mnoho může národ usjednocený v pravdě a zanicený nezíštnou horlivostí pro slávu jmena Páně. Doufajice v Boha, k této lásce hleďme probudit národ, a čeho se nedočkali předkové, uzří potomci, uzří chrám sv. Vítá v dokonalé dovršené jeho slávě.

kterí ještě od první volby úřadují, obsahujících, tři listky, kteréž následujíci jmena vykazují:

1. Nejvyšší velmistr P. Jakub Beer,
2. J. U. Dr. Karel Helminger,
3. kanovník P. Václav Štulc.

Pan předseda jednoty zařídí ihned novou volbu na mistě těchto pánův z výboru vystupujících a podotýká, že tito pánové dle stanov opět znova vyvoleni býti mohou.

K návrhu úda jednoty, p. Jana Mrázka, upusti se od volby hlasovacimi listky a vylosovaní páni, a sice:

- p. nejvyšší velmistr P. Jakub Beer,
- p. J. U. Dr. Karel Helminger a
- p. kanovník P. Václav Štulc se per acclamationem poznovu do výboru vyvoli.

§. 3. (Třetí článek programu.)

Volba údův zkušebné komisi a sice po třech ku počtu z peněz a ku počtu ze staviva. — Pan předseda jednoty podotýká, že dle znění stanov jednoty údové zkušebné komisi každého roku se věliti mají a že letos, kdy stavební činnost jednoty co nejdříve započne a tudiž během příštího roku také již počet ze staviva se bude musit klásti, také již volba údův zkušebných pro počet ze staviva nutnou býti se jeví; dále podotýká, že co zkušební údové pro počet z peněz minulého roku páni F. A. Credner, Fr. Řivnáč a K. Brosche úřadovali, kteří letos opět voleni býti mohou, jakož i že přáti jest, aby volba pánův údům jednoty ulehčena byla, by některý z pánův údův dotýčný návrh učinil.

Pan kapitulár hlavního chrámu P. Prucha navrhuje na to, aby předešli zkušební údové pro počet z peněz jednohlasně požádání byli, by i tohoto roku úřadu tomuto se podrobili, kterýž návrh per acclamationem se přijme.

Pan dvorní kněhupec Fridrich August Credner přijímá novou tuto volbu; pan Karel Brosche není přítomen, pan František Řivnáč však děkuje shromázdění za tento právě podaný důkaz důvěry, prohlašuje ale, že vzdor nej-

3. Protokol,

učiněny ve valné schůzce údův jednoty k dostavení domu Pražského

dne 29. července 1861, o páté hodině odpoledne.

Přítomní byli:

Jmena těchto přítomných p. údův vykazuje v registratuře uložený seznam. Poněvadž dle seznamu tohoto 43 skutečných členův jednoty přitomno bylo, stala se valná zkouška dle §. 24 stanov jednoty k uzavírání oprávněnou.

§. 1. (První článek programu.)

Valná schůzka byla zahájena přednešením jednací zprávy, a sice předsedou jednoty p. Františkem hrabětem z Thun-Hohensteiu v německé, a údem výboru p. kan. P. Václavem Štulcem v české řeči.

Při čtení německém byl valné schůzce sdělen též přehled stavu jméni, z něhož vysvítalo, že se jmění jednoty z 10673 zl. 24 kr. r. č., stavu to jmění ode dne poslední valné schůzky dne 2. října před. r., na 23759 zl. 19 kr. r. č. zvýšilo.

Na otázku p. předsedy jednoty, zda-li někdo z přítomných pánův údův jednoty k právě přednešené roční zprávě něčeho poznamenati si přeje, nehlásí se nikdo.

§. 2. (Druhý článek programu.)

Nato se přikročí dle §. 14 stanov jednoty k vylosování oněch tří údův výboru, kteří letos z výboru vystoupiti mají.

K vyzvání pana předsedy jednoty vytáhne pan náměstek předsedy, nejvyšší velmistr P. Jakub Beer, ze sedmi listkův, v osudi se nalezejících a jmena oněch údův výboru,

lepší své vůli pro nedostatek času není s to, aby čestný tento úřad poznovu přejal.

Poněvadž tudiž nová volba nutnou se stala, navrhuje k tomu úd jednoty pan Jan Mrázek k. a. ústředního ředitelte pana Štěpána Pollacha, kterýžto návrh per acclamationem se příjme.

Pan Pollach přijímá vnešenou naň volbu zkušebního úda pro počet z peněz.

Hned na to se přikročilo k volbě zkušebních údův pro počet ze staviva.

Úd výboru p. prof. Zap navrhuje však, aby volba tato až k nejbližší valné schůzce odročena byla, jelikož vzdor tomu, že opravy stavební již počnou, počet ze staviva nebude tak obsáhlý, a že teprvě za nejbližší valné schůzky skládán bude, načež teprvě zkušebním údům, v onom shromáždění zvoleným, ku zkoušení se předloží.

Pan kapitulár hlavního chrámu P. Prucha podporuje návrh tento hlavně z té příčiny, poněvadž příštího roku valná schůzka dříve odbyvat se bude než letos, tudiž přehlídka počtu ze staviva tím snáze bude se moci předsevzítí od údův zkušebních, v oné schůzce zvolených.

Při hlasování, jež pan předseda jednoty zavedl, přijal se odročovací návrh p. prof. Zapa velikou většinou hlasův.

§. 4. (Čtvrtý článek programu.)

Porada o priměrenosti doby, k odbyvání valné schůzky roční dle §. 22 stanov ustanovené.

Pan předseda jednoty praví asi následovně: Za prvních dvou let trvání jednoty pro dostavění domu Pražského nebylo možno, aby se doba, k odbyvání valné schůzky dle §. 22 stanov jednoty určená, byla zachovala mohla, a projevoval se i náhled, jakoby doba tato na jaře vůbec nebyla priměreně zvolena. S druhé strany se tomu opět odporovalo a zastával se náhled protivný, se stanovami se shodující. — Co se p. předsedy týče, má jaro takéž za nejpřihodnější dobu k odbyvání valné schůzky; přihodnější než leto, kde

mnozi z pánův údův výboru a jednoty na venkově, aneb výletech se nalezají; přihodnější než podzim, poněvadž by potom nebylo možno, aby v kalendáři jednoty zpráva o jednání valné schůzky se podala. Kdyby však valná schůzka přece jinou dobu roční ustanovila, bylo by prý to změnou stanov, kteráž by se opět vys. c. k. místodržitelství k potvrzení předložiti musila. Aby jednak okoličnostem těmto se vyhnulo, jednak aby se stručné ustanovení §. 22 stanov jednoty, jehož zachování v skutečnosti často nemožným jest, obešlo, sjednotilo se ředitelství v následujícím návrhu:

Vážené shromáždění vyslovíž: Ohledem doby k odbyvání valné schůzky zůstává ustanovení §. 22. stanov jednoty co řád platným; zároveň se ale ředitelství zmocňuje, aby za dostatečných příčin a pozdějšího udání těchto na onu dobu ohled se nebral.

Když byl úd jednoty p. Štěpán Pollach návrh tento několika slovy podporoval a zároveň proti skutečné změně stanov se vyslovil, hlasovalo se o návrhu ředitelství, jenž pak velikou většinou hlasů se přijal.

§. 5. (Pátý článek programu.)

Pan předseda jednoty se tāže, zdali některý z p. údův jednoty ještě něco navrhnuti si přeje.

P. kanovník P. Prucha podotýká, že v nejnovější době mnozi údové a příznivci jednoty opětovně přání vyslovili, aby úloha jednoty — dostavění domu — za záležitost zemskou se považovala, a aby za takovou od oprávněných úřadů prohlášena byla, jakž i skutečně nejdůstojnější pan biskup Budějovický dotýčný návrh slavnému českému sněmu zemskému byl prý zadal. K přání tomuto přidružilo se ihned druhé, aby toliž za příčinou změn, ohledem zemské vlády v nejnovější době nastalých, vždy nejvyšší zemský maršálek říšad čestného kurátora jednoty přejal. Rečník dovoluje si tudiž lázati se, zda-li vážené valné shromáždění, pak-li vůbec přání toto sdileti hodlá, dotýčný výklad §. 12 stanov jednoty

učinili smí, aneb zda-li hodlá o změně tohoto paragrafu jednat a uzavírat.

P. Pollach miní, že výklad §. 12. stanov obsahuje v sobě i zarovený výklad, kdo nejvyšším správcem země české jest, a k takovému výkladu není valné shromáždění jednoty pro dostavění dómu dle náhledu jeho nikterakž oprávěno.

P. předseda jednoty: Otázka tato není nyní právě nepraktickou. V době zřízení stanov nalezel se v čele české země nejvyšší purkrabí, tehdy nebylo tedy o osobě čestného kurátora nižádné pochybnosti. Od té doby, co bývalý pan místodržitel byl se ministrem policie stal, jest jednota bez čestného kurátora. V přítomném okamžiku jest úřad c. k. místodržitele v Čechách uprázněn a bude jím snad i po delší čas. Jedná se tudiž o to, má-li jednota opět čestného kurátora zvoliti čili nic.

P. vrchní dozorce škol kan. Mařan miní, že takového výkladu, jakž jej p. navrhovatel ve smyslu projevených přání označovali se zda, nikterakž zapotřebí není, neboť uzavření vážné shromáždění, aby vždy p. nejvyšší zemský maršálek požádán byl, by čestné kurátorství na se přejal: tuť prý k tomu dostačuje uzavření, aby obsah §. 12. stanov jednoty přiměřeně změněn byl, a aby změna tato zákonným spůsobem potvrzena se dala.

P. Pollach: Užívá-li se v stanovách výrazu „nejvyšší správce země“, musí jednota při nynější, ústavově spušcené nerozhodnosti čekati, až na příslušném místě nějakým spůsobem se rozhodne, zda-li c. k. místodržitel, aneb nejvyšší zemský maršálek co hlava zastupitelství země, za nejvyššího správce země se považovati má; aby však rozhodnutí takové zde se činilo, k tomu není, jak jsem již dříve podotknul, jednota oprávněna.

P. předseda jednoty: Jednota nepotřebuje také v skutečné toto rozhodnutí se pouštěti; kdyby však většina pro osobu nejvyššího zemského maršálka se rozhodla, mohla by jednota uzavření své jednoduše vys. c. k. místodržitelství

oznámili a ohlásili, že ohledem na změněnou ústavu nejvyššího zemského maršálka za čestného kurátora zvolila.

P. dr. Brůna myslí, že takovéto uzavření obsahuje v sobě změnu stanov, neboť pod „nejvyšším správcem země“ rozumí se vždy zástupce J. Veličenství, a tím že jest pouze c. k. místodržitel.

P. prof. Mayer jest téhož náhledu co předešlý řečník Dr. Brůna.

P. prof. Zap poukazuje k návrhu, od nejdůstojnějšího biskupa Budějovického u zemského sněmu zadávanému, jakož i k tomu, že tim jednota již ve spojení s zemským zastupitelstvím vstoupila. Rozhodne-li se o návrhu tomto způsobem jednotě přiznivým, objeví se tím i jasněji poměr jednoty k sněmu zemskému a dle náhledu jeho možno pak příležitosti dosíci, kteráž by rozhodnutí dnešní otázky ulehčila. Navrhoje tudiž, aby věc zůstala prozatím při starém, t. aby se rozhodnutí dotčené záležitosti až k nejbližší valné schůzce odročilo.

P. předseda jednoty odpovídá na to, že od zemského sněmu očekávané rozhodnutí o návrhu p. biskupa Jirsíka, týkajícim se jednoty, nechť zní jakkoli, zásadního stanoviska otázky nikterakž se nedotýká, a že se o tom, zda-li přiměřenějším býti se jeví, aby c. k. místodržitel aneb nejvyšší zemský maršálek za čestného kurátora jednoty zvolen byl, či aby se dočasný paragraf změnil, právě tak dobré již nyní rokovati může jako později.

P. kan. Hron podporuje nicméně odročovací návrh p. prof. Zapa, jenž pak, když nikdo více co řečník nevystoupil, při předsevzetém hlasování rozhodnou většinou hlasův se přijme.

Poněvadž nikdo z přítomných pánův nic více nenavrhuje, prohlásí p. předseda jednoty valnou schůzku za ukončenou.

4. Předled účtův,

příjmů a vydání jednoty pro dostavění hlavního chrámu Pražského,

jakž se od druhého ustavujícího valného shromáždění jednoty této dne 2. října 1860 až k třetímu valnému shromáždění dne 29. července 1861 vykazují.

Přl. číslo	A) Příjmy	Rak. číslo	
		zл.	kr.
	Stav kasy dne 30. září 1860 dle přehledu účtův od onoho dne	10673	24
Příjem.			
	Na darech:		
14	Příspěvek od nejmenovaného nejd. knížecí arcibiskupskou konsistorií . . .	50	—
	Příspěvek od J. Excellence pana Eugena hraběte Černína z Chudenic k základní jistině (jednou pro vždy)	1000	—
	Příspěvek od téhož pro 1861	100	—
	Příspěvek k základní jistině J. Excellenci panem Karlem svob. pánum z Mecšery t. č. císařským místodržitelem českým	5000	—
19	Příspěvek od nejmenovaného dobrodince panem Ottrem šlecht. z Ottenkronu . .	525	—
	Příspěvek od J. Excellencí nejdůstojnějšího pana biskupa Kralovéhradeckého	200	—
21	Příspěvek od J. Excellencí nejdůstojnějšího pana probošta hlavního chrámu rytíře Václavíčka — první splatek podepsaného příspěvku k základní jistině	1000	—
25	Příspěvek ze Solnohradu — bez bližšího udání dárcе	5	—
	Příspěvek od pani Barbory Lemochové	10	—
	Snešeno . . .	18563	24

Přl. číslo	A) Příjmy	Rak. číslo	
		zл.	kr.
	Přenešeno . . .	18563	24
12	Na zavedených sbírkách: Sebrané příspěvky panem P. Mat. Heinrichem, čestným kanovníkem na Vyšehradě a farářem hlavního chrámu Týnského	63	69
	Sebrané příspěvky panem kapitulárem hlavního chrámu drem. Pruchou . .	44	14
13	Sebrané příspěvky tímtož ve zlatých a stříbrných mincích dle noty prodejní.*)	10	54
	Sebrané příspěvky nejdůstojnější knížecí arcibiskupskou konsistorií**)	1416	81
15	Sebrané příspěvky toutéž v mincích dle noty prodejní	77	29
	Sebrané příspěvky toutéž v obligaci na 20 zл. stř. aneb	21	—
16	Sebrané příspěvky toutéž v zlatém pamětním penízi dle noty prodejní . .	30	12
17	Sebrané příspěvky na c. k. české vyšší reální škole	45	—
18	Sebrané příspěvky nejdůstojnější knížecí arcibiskupskou konsistorií . . .	793	61
20	Sebrané příspěvky toutéž	837	48
	Sebrané příspěvky toutéž ve 2 kuponech 1 zл. stř. aneb	1	45
	Sebrané příspěvky toutéž v jedné obligaci 50 zл. str. aneb	52	50
22	Sebrané příspěvky toutéž	486	66
23	Sebrané příspěvky panem kapitulárem hlavního chrámu drem. Pruchou***)	85	20
	Snešeno . . .	22528	73

*) Oba tyto příspěvky jsou výsledky sběracích kas v hlavním chrámu vystavených.

**) Veškeré, ve výkazu tomto pod názvem „sebrané příspěvky nejdůstojnější knížecí arcibiskupskou konsistorií“ uvedené dary jsou výsledkem lonské sbírky chrámové, která v arcidiési o slavnosti sv. Václava probíhala byla.

***) V tomto příspěvku jsou též obsaženy zvláštní dary p. knížecího arcibiskupského ceremonára P. Antonína Matějčka 5 zл. r. č., p. Novoměstského z Ouští 9 zл. r. č., jisté chudé vdovy z Kraslic 10 zл. r. č.

Příl. číslo	A) Příjmy	Rak. číslo	
		zl.	kr.
	Přenešeno . . .	22528	73
24	Sebrané přispěvky nejdůstojnější knížecí arcibiskupskou konsistorí	170	4
	Sebrané přispěvky panem profesorem Zapem co sbírka o sv. Janě . . .	52	15
26	Sebrané přispěvky panem kapitulárem hlavního chrámu drem. Pruchou *) .	73	40
27	Sebrané přispěvky tímtéž v mincích a kuponech dle noty prodejní . . .	13	76
28	Sebrané přispěvky vyššího gymnasia v Jičíně, co sbírka o sv. Jane . . .	24	—
	Na ročních přispěvcích:		
	Rozličné přispěvky dle výkazu účetů .	806	25
	Na úrokách:		
	Oddělených 8 kuponů z obligaci v jméně jednoty 13 zl. 50 kr. stř. prodaných při kursu 145 za	19	58
	Úroky z postupně došlých darův, sbírek a ročních přispěvků až ku konci února 1861 po 5 pCt.	339	95
	Úroky po 6 pCt. až ku konci června 1861 dle výkazu účetního	470	66
	Ve spořitelné připsáno na vkladní knížku arch 12080, číslo kasovní 13438 dne 30. června 1859	21	6
	, 31. prosin. 1860	100	18
	, 30. června 1861	35	19
	vkladní knížku arch 85228, čís. kas. 17379 . . dne 30. června 1859	6	59
	, 31. prosin. 1860	79	88
	, 30. června 1861	28	29
	vkladní knížku arch 73532, čís. kas. 97 . . dne 31. prosin. 1860	12	77
	, 30. června 1861	3	63
	vkladní knížku arch 6601 čís. kas. 9438 . . dne 31. prosin. 1860	4	55
	, 30. června 1861	2	34
	vkladní knížku arch 56927, čís. kas. 23696 . . dne 31. prosin. 1860	1	79
	, 30. června 1861	—	92
	Úhrn příjmův . .	24739	71

*) Výtěžek ze sběracích kas v hlavním chrámu sv. Vítta.

Příl. číslo	B) Vydání	Rak. číslo	
		zл.	kr.
29	Rytci panu Frant. Zappovi za dvě pečetítka	50	—
30	P. Janu Kraftovi za práci knihařskou .	2	—
31	Sluhovi v radnici za upravení síně při valném shromáždění	5	—
32	Frant. Novotnému za práci knihařskou	12	10
33	Karlu Bellmannovi za tiskové práce .	691	10
34	Frant. Novotnému za práce knihařské	23	76
35	Kolek na kvitanci pro J. Excellencí p. probošta hlavního chrámu rytíře Václavíčka	3	75
36	Frant. Krausemu za kresbu na dřevě (diplom pro údy jednoty pro dostavění hlavního chrámu)	150	—
37	Karlu Bellmannovi za tiskové práce .	57	—
38	Ant. Amlerovi za 2 sběraci kasy .	10	50
39	Synům Bohumila Haase za tiskové práce	7	94
	Úroky článků vydání 5 pCt. a potažně 6 pCt. dle výkazu účetního až do 28. února a potažně 30. června 1861 . .	23	37
	Úhrn vydání . .	1036	52
	Odečteli se od hořejšího úhrnu příjmův úhrn vydání	24795	71
	zbude dnešním dnem co jméně jednoty přebývající úhrn	1036	52
	jenž následovně vykázán jest:	23759	19

Příl. číslo	C) Výkaz	Rak. číslo	
		zl.	kr.
Ve spořitelně uloženo:			
dle vkladní knížky arch 12080, číslo kasovní 13438	1794	99	
dle vkladní knížky arch 85228, číslo kasovní 17379	1442	92	
dle vkladní knížky arch 73532, číslo kasovní 97	185	45	
dle vkladní knížky arch 6601, číslo kasovní 9438	119	79	
dle vkladní knížky arch 56927, číslo kasovní 23696	47	27	
Obligace národní půjčky s ku-			
pony a talony.			
1 kus 100 zl. stř. aneb	105	—	
1 " 100 " "	105	—	
1 " 20 " "	21	—	
1 " 50 " "	52	50	
v 6 pCt. zúrokovatelných poukázkách .	19800	—	
Na hotovosti v kase v bankovkách .	85	27	
Výkazní úhrn .	23759	19	

Srovnává se s úhrnem vykázánu býti majícim.

V Praze dne 30. června 1861.

Šlechtic Pleschner m. p.,
kasír.

Stav jednoty Svato-Vítské
při třetí valné schůzce
dne 29. července 1861.

A. Ředitelstvo jednoty.

Přednosta:

Hrabě Thun-Hohenstein, František, c. k. ministeriální rada.

Údové:

Dr. Jakob Beer, velmistr rytířského rádu křížovníkův.

" Frant. Dittrich, kanovník stráže u sv. Vítá.

" J. U. Karel Helminger, zemský advokát, jednatel jednoty.

" Karel Frant. Prucha, kanovník u sv. Vítá.

P. Václav Štulc, kanovník na Vyšehradě.

Dr. Jan Křt. Mařan, kanovník scholast. u sv. Vítá.

P. Jan Novotný, farář u nejsv. Trojice.

Pan Václav Tomek, c. k. univer. profesor.

" Eduard Plešner z Eichstettu, obchodník, pokladník jednoty.

" Erazim Krach, obchodník.

" Karel Vlad. Zap, c. k. profesor.

" Karel Brust, stavovský stavitel.

" Jan Bělský, mistr stavitelský.

" Josef Niklas, c. k. profesor a stavitel.

" Eduard Eng erth, ředitel krásoumné akademie.

B. Údové jednoty.

(Dle sepisu ode dne 29. července 1861.)

- André Karel, kněhkupec.
 Arbeiter Jan Dobromil, dom. pán a měšť. Pražský.
 Arenz Karel, ředitel vyšší obchodnické školy.
 Augustinianský řád české province.
 Bayer Jos. Vil., velkokupec.
 Beer P. Jakob, velmistr řádu křížovnického.
 Bělský Jan, stavitec.
 Berchtold Leopold, c. k. kancelista v Zbraslaví.
 Berger Maximilian, statkář.
 Berkovec Jan, kanovník farář na Vyšehradě.
 Bernard Jan, farář na Kladně.
 Bernt Mat., soukromník v Praze.
 Bezděka Frant. Rudolf, c. k. gymnas. katecheta v Písku.
 Binder Ferdinand, obchodník ve vině.
 Binder F. A., kupec.
 Birnitz rytíř Eduard, statkář.
 Breitfeld & Evans, továrníci.
 Brosche Karel Eduard, statkář a továrník.
 Brůna Eduard, Dr. filos. a redaktor.
 Brust Karel, stavovský stavitec.
 Chanovská Josefa, svobodná paní, představená ústavu šlechticen.
 Cifka František, měšťanosta v Budyni.
 Clam-Martinicová Aloisia, hraběnka z ústavu šlechticen.
 Credner Bedřich August, c. k. dvorní kněhkupec.
 Čuldová Marie, měšťanka.
 Čermák Josef, stavitec.
 Czernín Eugen, hrabě z Chudenic.
 Czernín Jaromír, hrabě.
 Czeschik Frant., probošt u Všech Svatých.
 Dittrich P. Frant., kanovník strážce u sv. Vítá.
 Dobřenský Václav, svobodný pán, statkář.
 Doubek Eduard, J. U. Dr. a statkář.
 Ehrlich P. Jan, Dr. a prof. bohosloví.

- Engerth Eduard, ředitel akademie výtvarných umění.
 Erben Josef, učitel na vyšší české reální škole.
 Erben Vincenc, stavovský archivář a ředitel registratury.
 Fabian Jan, Dr. a prof. bohosloví (†).
 Fakulta lékařská.
 Fibiger Jan, farář Zbraslavský.
 Fiedler Karel Ant., velkoobchodník.
 Fingerhut Ferdinand, měšťan Pražský.
 Friedland Ferdinand, majitel plynárny.
 Frost Václav, kněz, ředitel ústavu pro hluchoněmé.
 Grimm Jiří, kniž. Lobkovický tajemník.
 Grohmann Jeron., c. k. dvorský klenotník (†).
 Guntner P. Gabriel, Dr. a profesor bohosloví.
 Gürke Prokop, c. k. stavitelský dohližitel.
 Gymnázium v Králové Hradci.
 Haase Bohumila synové, c. k. dvorští kněhtiskaři.
 Hanika Antonín, spiritual v kn. arc. semináři.
 Hlavní škola u sv. Trojice v Praze.
 Hansík Jak., mistr soustružnický.
 Hasner Leopold rytíř z Arthy, Dr. a c. k. universitní profesor.
 Hauschild Ignác, J. U. Dr., zemský advokát a c. k. notář.
 Havlů Jan, kaplan u sv. Štěpána.
 Havránek Frant., kněz řádu křížovnického.
 Heinrich Matěj, Týnský farář, a kanovník.
 Helmingr Karel, J. U. Dr. a zemský advokát.
 Hofman Vilém, dvorský sklenář.
 Hofmeister Karel, c. k. okresní soudce v Zbraslaví.
 Holý Vincenc, dom. pán a statkář.
 Horšký František, hospodářský rada.
 Hrádek Frant. adjunkt theologické fakulty.
 Hron Vojtěch, kn. arcib. konsist. rada, kanovník a ředitel kanceláře.
 Jaksch Anton, Med. Dr. a c. k. profesor.
 Jandourek Ant., kanovník u sv. Vítá.
 Janoušek G. F., továrník.
 Jiruš Vincenc, Med. Dr.

Jiráskovic rodina.
 Kallaš Ferdinand, farář v Dobřichovicích.
 Kanka Jan, J. U. Dr. a zemský advokát.
 Kanzler Bartoloměj, Med. Dr. v Zbraslaví.
 Karnoll Kristof, farář.
 Katolická jednota Pražská.
 Klaudis P. Jan Alex., farář u sv. Marie Vítězné.
 Klimpl František, ředitel hospodářství v Slapech.
 Kobliska Alois, c. k. profesor.
 Koch Josef, J. U. Dr.
 Köglér Vilém, Dr. a ředitel c. k. vyšší reální školy německé.
 Kolář Josef, suppl. profesor.
 Kolb Ferdinand, velkoobchodník.
 Klovrat-Krakovský hrabě Jan.
 Komers Antonín Emanuel, hospodářský rada.
 Köstl Frant., Med. Dr. a c. k. ředitel blázince.
 Kostelecký Vincenc, c. k. profesor.
 Krach Erazim, obchodník.
 Krása Alois, J. U. Dr.
 Kratochvíl Václav, farář u sv. Vítka.
 Krech Antonín, farář v Lišnici.
 Krejčí Jan, prof. na c. k. české vyšší reální škole.
 Kroner František, děkan v Benešově.
 Krumlovský Václav, mistr řeznický.
 Küffer rytíř z Asmansvilly Adalbert, kanovník u sv. Vítka.
 Lambík Karel, ředitel školy hospodářské.
 Lána Vojtěch, z Prahy.
 Langer Štěpán, statkář.
 Lankisch P. Benjamin (rytíř), představený kláštera a
     farář u sv. Jakoba.
 Lhota Antonín, malíř akad. v Praze.
 Limbek Karel rytíř, rada c. k. zemského soudu.
 Lüftner Mor., c. kr. krajský komisař v Chrudimi.
 Mařan Jan, kanovník, vrchní dozorce škol v arcidicézi
     Pražské.
 Mariachrová z Friedensteina, představená v kon-
     ventu anglických panen.

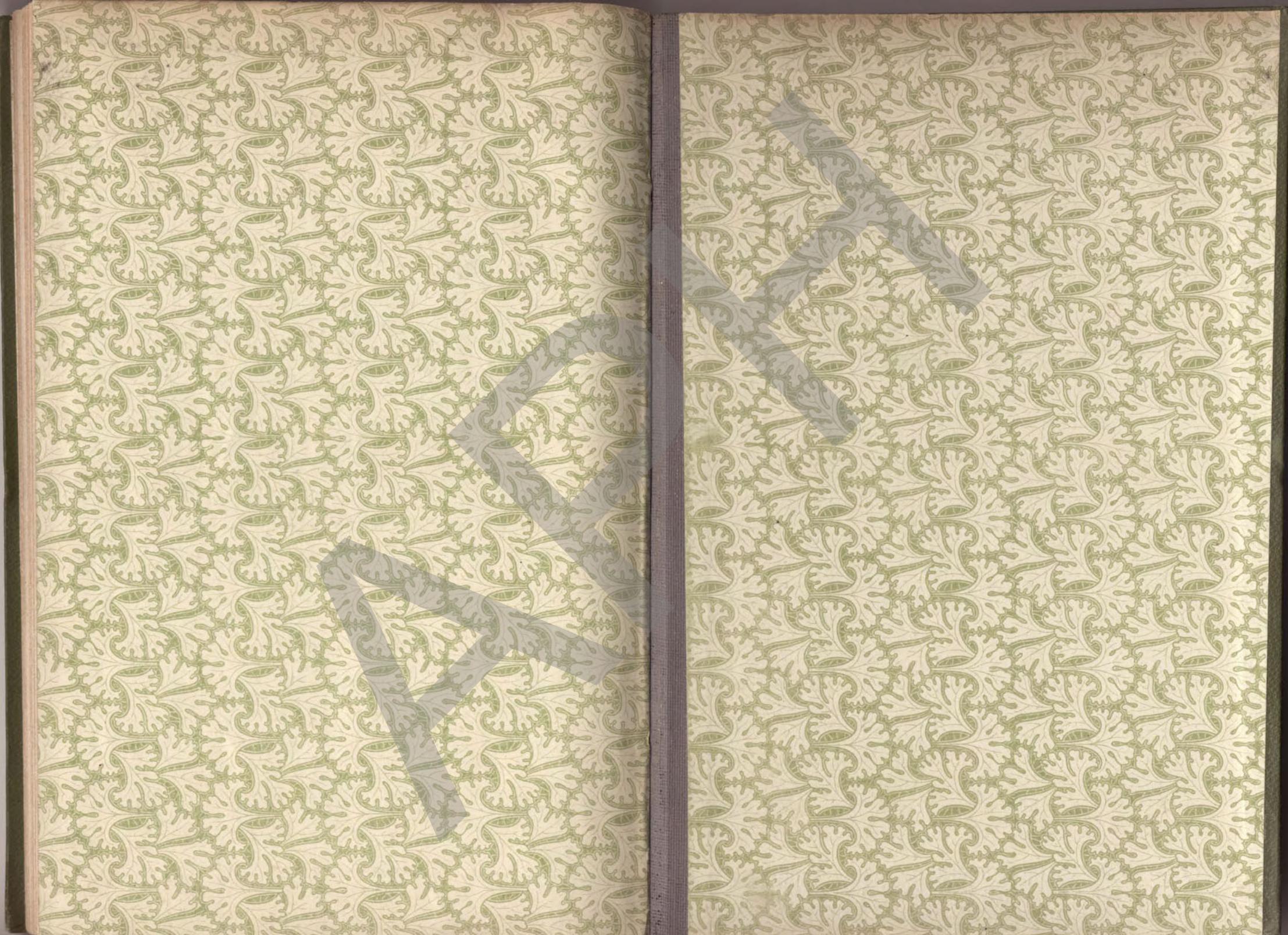
Matějček Antonín, kn. a. ceremonář.
 Mayer Salesius, Dr. a profesor bohosloví.
 Max Emanuel, sochař v Praze.
 Merolt Frant., J. U. Dr. a zemský advokát.
 Moravec Václav Sigmund, majitel domu.
 Mudročh Antonín Karel sen., J. U. Dr. a zemský advokát.
 Nádherný Jan šlechtic, statkář.
 Niklas Josef, prof. na c. k. české vyšší reálce a stavitel.
 Novotný Jan, farář u sv. Trojice.
 Oliva Antonín, kanovník a farář u sv. Haštala.
 Paul František, čestný kanovník a děkan v Litomyšli.
 Pavel Frant. Dalibor, nájemník statku v Řídké.
 Pechar Josef, kancelista c. k. okresního úřadu v Zbraslaví.
 Pešina Josef, kloboučník v Praze.
 Petržilka Jan Kř., J. U. Dr.
 Picek Václav Jaromír, c. k. představený okresu Zbra-
     slavského.
 Plaček František, c. k. místodržitelský rada.
 Planec Frant. Xav., kanovník na hradě Pražském.
 Pleschner Eduard šlechtic z Eichstettu, obchodník.
 Pollach Štěpán, ředitel kn. arc. hosp. kanceláře.
 Popelová Aloisie, dcera mistra pekařského.
 Popel Ludvík, mistr pekařský.
 Popel Matěj, Dr. a c. k. profesor lékařství.
 Porth Václav, J. U. Dr. a zemský advokát.
 Pražský Ignác, farář v Modřanech.
 Preis P., probošt v Marienthale.
 Prucha Karel Frant., kanovník u sv. Vítka na hradě Praž-
     ském.
 Pštros František, purkmistr Pražský.
 Reální škola (česká vyšší).
 Reinwarth Antonín, docent bohosloví.
 Řezáč Frant. Jos., spiritual u sv. Jiří.
 Richter Antonín, továrník v Zbraslaví.
 Richter Jan, soukromník.
 Rieger František Ladislav, J. U. Dr.
 Rohan Kamil kníže, vévoda z Montbassonu a Bouillonu.

Rojek Jan Karel, bisk. vikář a děkan Opočenský.
 Roskošný Jan, J. U. Dr. a zemský advokát.
 Rivnáč František, kněhkupec.
 Rivnáč Ignác, farář u sv. Štěpána.
 Schlosser Karel šlechtic, J. U. Dr. a zemský advokát.
 Schmieden Jakob, svobodný pán.
 Schönbornová hraběnka Anna.
 Schroff E. D., Med. Dr. a c. k. prof. ve Vídni.
 Schubert Eduard, J. U. Dr. a c. k. notář.
 Schück A. J., kupec.
 Seeling Karel, J. U. Dr. a zemský advokát.
 Sorger Jiří, kanovník u sv. Vítá.
 Špolc Antonín, J. U. Dr. a zemský advokát.
 Spolek čtenářský akademický.
 Srdinko František, vicemístopisec kn. arc. semináře.
 Staněk Jan, profesor na c. k. vyšší reální škole.
 Stýblo Bedřich, měšťan a knihař v Praze.
 Sudek Josef, hodinář.
 Svoboda Karel, kameník.
 Svobodová Anna, jeho manželka.
 Šimá Matěj, kněz, vychovatel.
 Štulec Václav, kanovník na Vyšehradě.
 Tersch Eduard, Dr. direktor kn. arc. semináře.
 Thun František hrabě, syn, c. k. ministeriální rada ve Vídni.
 Thunová hraběnka Magdalena ve Vídni.
 Thurn a Taxis kníže Rudolf, J. U. Dr.
 Tomek Václav, c. k. universitní profesor.
 Tomek Mikoláš, Dr. Theol., děkan metrop. kapit. u sv. Vítá.
 Tränkler Frant., farář v Mokropci.
 Troušílek Jan, představený obce Dobřichovické.
 Učitelstvo gymnasiální v Králové Hradci.
 Učitelstvo a žáci reální školy v Kolíně.
 Učitelstvo c. k. hlavní vzorné školy v Praze.
 Uhliř Josef Gustav, obchodník v dříví.
 Unterweger Vincenc, J. U. Dr. a zemský advokát.
 Úřednictvo c. k. loterního úřadu v Praze.

Ustav šlechtičen u sv. andělů v Praze.
 Volkelt Jan, J. U. Dr. a c. kr. notář v Praze.
 Václavíček Václav rytíř, Excellencí, probošt u sv. Vítá.
 Paní hraběnka Františka z Waldsteinův v Praze.
 Walther Karel, J. U. Dr. a zemský advokát.
 Wanka Václav, J. U. Dr., zem. advokát a zástupce maršálka zemského.
 Wellner Antonín, J. U. Dr. a zemský advokát.
 Wenzig Josef, c. k. školní rada a ředitel c. k. české vyšší reální školy.
 Winter Antonín, mistr platnéřský.
 Voborník P. Vendelin, bibliothékář rytířského rádu křížovníkův.
 Wolf František, c. k. rada zemského soudu.
 Würfel Adolf, Dr., kanovník u sv. Vítá.
 Zap Karel Vladislav, prof. na c. k. č. vyšší reální škole.
 Zdekauer Karel, J. U. Dr.
 Zelenka Jan, obecní představený v Stěchovicích.
 Zelený Václav, c. k. gymnas. profesor.
 Zeyer Michael, mistr tesařský.
 Zikmund Václav, kněz, c. k. gymnas. profesor.
 Zák Jan proz. c. kr. knihovní v Zbraslaví.

(Počet údův při valné schůzce dne 29. července 1861
= 192).

APX